

Dva sociologické experimenty, které pomohou vysvětlit současné dění

- CZ24 News | 21. září 2022

Milgramův test a Aschův experiment vysvětlují dění posledních dvou let. Osoba u moci, která je s nimi obeznána a která jejich poznatky neváhá využít k prosazení svých idejí, má v ruce velmi nebezpečnou zbraň.

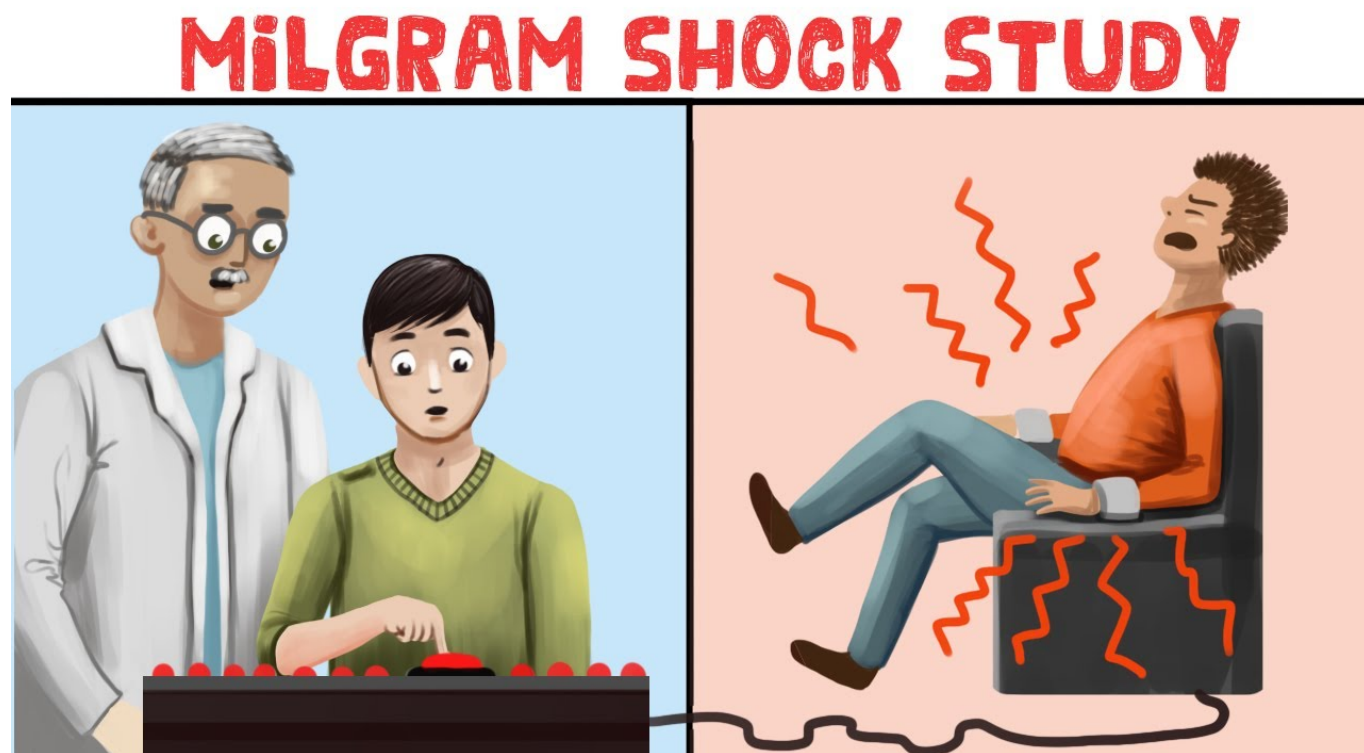
Základní sociologicko-psychologický experiment na pochopení událostí nejen doby nedávné je Milgramův test.

Podstatou experimentu, kterého se účastnili muži ve věku dvacet až padesát let s různou úrovní vzdělání a různým povoláním, bylo zjistit ochotu účastníků experimentu podřídit se autoritě, která jim zadávala úkoly v rozporu s jejich svědomím.

Experiment připravil psycholog Stanley Milgram na americké Yale University. Poprvé byl proveden v roce 1961, krátce po zahájení procesu s nacistickým válečným zločincem Adolfem Eichmannem a měl pomoci objasnit procesy genocidy.

Puště do nich elektriku

Experiment je jednoduchý. Osoba A, učitel, má dát osobě B, žáku, test na paměť. Pokud se žák zmýlí, učitel jej má potrestat elektrickým šokem. Žákem je osoba spolupracující s vedoucím experimentu, aniž by to učitel věděl. Jejím úkolem je předstírat křik, bolest a utrpení a vedoucí experimentu pomocí různých opatření zajistí, aby fingovaná bolest vypadala věrohodně.



Když chtěl učitel test skončit, protože mu třeba nebylo příjemné pouštět do svých žáků elektrický proud, dostal od vedoucího experimentu pokyn pokračovat dále se stupňující se naléhavostí. Poprvé

řekl vedoucí „Prosím, pokračujte“, čtvrtý a poslední pokyn zněl „Musíte pokračovat.“ Pokud po čtvrtém pokynu učitel odmítl pustit do žáků elektrický proud, experiment skončil.

Když Stanley Milgram prováděl test poprvé, 65% účastníků testu, učitelů, bylo ochotno pustit do žáků silný elektrošok ve výši 450 V a všichni učitelé potrestali své žáky elektrošokem o jednu úroveň nižším, ve výši 300 V. Ale všichni se u toho cítili podle Stanley Milgrama nekomfortně.

Nebezpečí poslušnosti

Stanley Milgram shrnul výsledky svého testu v článku, který nazval „Nebezpečí poslušnosti“:

„Extrémní ochota dospělých udělat téměř cokoli, nařídí-li jí to autorita, je hlavním zjištěním experimentu. Obyčejní lidé, kteří prostě jen dělají svoji práci a kteří necítí žádnou zvláštní zášť, se mohou stát účastníky děsivého destrukčního procesu. A navíc když se destruktivní důsledky jejich činů stanou zjevnými a lidé jsou požádáni, aby pokračovali v činnosti, která je neslučitelná s jejich elementárními standardy svědomí, pouze relativně málo z nich má dostatek síly, aby se autoritě vzepřeli.“

Experiment byl opakován mnohokrát v různých zemích s velmi podobnými výsledky.

Pozn. autora: Princip, který Stanley Milgram prokázal, dává bezskrupulózní osobě na vrcholu organizace neuvěřitelnou sílu dotlačit slušné lidi pod ním k provádění věcí, které by je ani ve snu nenapadly. A člověk, který spoléhá na to, že většina lidí je slušných, a proto že se některé věci již nemohou stát, bude překvapen.

Tím více, čím méně skrupulí bude mít vláda u kormidla a čím zoufalejší bude.

Test ochoty tvrdit bludy

Druhý základním experimentem je Aschův test konformity.

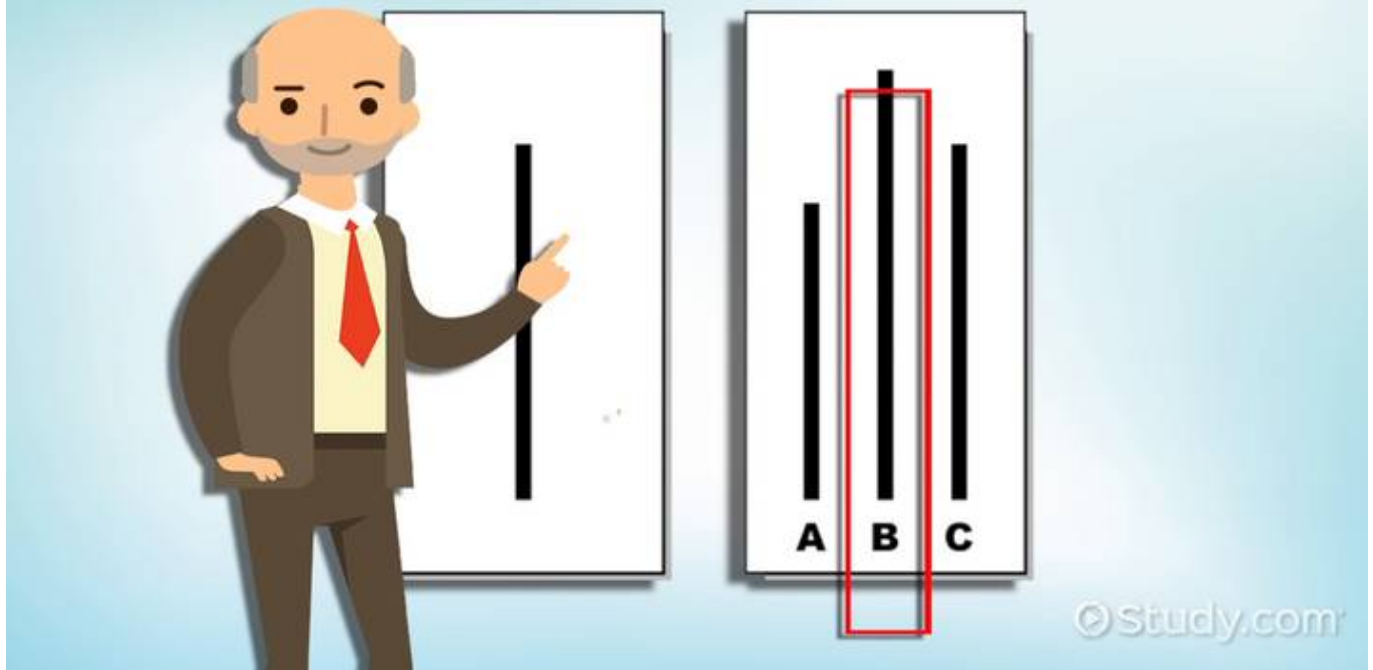
Poprvé jej provedl Solomon Asch v padesátých letech minulého století. Experimentu se zúčastnilo osm studentů, z nichž sedm bylo dopředu instruovaných, jak se mají chovat. Pouze jednomu z účastníků experimentu nebylo řečeno dopředu nic.



Při experimentu položil vedoucí na stůl dvě kartičky. Na jedné byla jediná čára. Na druhé kartičce byly čáry tři, z nichž jedna byla stejně dlouhá jako čára na první kartičce, druhá byla na první pohled kratší a třetí čára byla zjevně delší.

Instrukce vedoucího experimentu byla prostá: Označte čáru na druhé kartičce, která je stejně dlouhá jako čára na první kartičce.

ASCH'S EXPERIMENT



Nikdo nechce být bílou vránou

Sedm studentů, kteří dostali instrukce od vedoucího, jak postupovat, úmyslně odpovědělo špatně. Cílem experimentu bylo sledovat, jako odpoví osmý student, který odpovídal jako poslední a jako jediný nevěděl, že to na něj ušili. Přestože odpověď na otázku, která čára je delší nebo kratší, je zjevná, může skupinový tlak způsobit, že člověk potlačí vlastní rozum a raději půjde s davem, i když ví, že je to blbost?

Odpověď je znepokojivá, ale očekávaná. Tlak většiny má děsivou sílu. Během experimentu, který byl několikrát opakován s různými účastníky, se pouze jeden ze čtyř nenechal ovlivnit skupinovým míněním. Tři ze čtyř lidí se alespoň někdy podřídili názoru ostatních sedmi účastníků, i když na vlastní oči viděli, že tomu tak není.

V hodnocení své studie uvedl Solomon Asch: „Je znepokojující, že inteligentní mladí lidé jsou ochotni říci, že bílá je černá.“



Pozn. autora: Tvzení v médiích, že „každý rozumný člověk ví, že...” nebo „že pouze zaprodanec si může myslet...” jsou uplatněním závěru Aschova testu konformity v praxi. Dalším jeho důsledkem je nemožnost spoléhat slepě za určitých okolností na většinové názory.

Brutální skupinový tlak minulých dvou let znamená, že skutečný poměr rizik a přínosů očkování proti nemoci Covid-19 pro různé věkové skupiny může být výrazně zkreslen, ať už vědomě nebo nevědomě podle modelu chování popsaném v Aschově testu.

AUTOR: S.Spurný

[ZDROJ](#)